



OMAISHOIDON TUEN MYÖNTÄMISPERUSTEET ALLE 65-VUOTIAIDEN OSALTA 1.1.2019 ALKAEN

Yleistä omaishoidon tuesta (Omaishoitolaki 937/2005 1§)

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Omaishoitosopimuksella tarkoitetaan hoitajan ja kunnan välistä toimeksiantosopimusta hoidon järjestämisestä.

Omaishoitajalla tarkoitetaan hoidettavan omaista tai läheistä, joka on tehnyt omaishoitosopimuksen.

Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista. Omaishoidon tuki on aina rahallinen palkkio, johon voi lisäksi sisältyä sovittu määrä palveluja. Hoitopalkkio määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella.

- Omaishoidon tuen keskeisimmät myöntämiskriteerit ovat hoidon sitovuus ja avuntarve. Tukea myönnetään, kun kotona tapahtuva hoito korvaa laitoshoidon tai huomattavan kotihoidon palvelujen määrän ja hoito on ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin sitovaa.
- Hoitoa tarvitsevan henkilön kotikunnan tulee olla Perusturvakuntayhtymä Akselin alueella ja hänen tulee myös tosiasiallisesti asua siellä.
- Vaikka omaishoidon tuki on lakisääteinen palvelu (Omaishoitolaki 937/2005), on kyseessä kuitenkin määrärahasidonnainen palvelu.
- Omaishoidon tuen tarve arvioidaan kotikäynnillä aina yksilöllisesti.
- Hoitoisuutta ja toimintakykyä arvioidaan tarvittaessa lisäksi MMSE-muistitestillä tai muulla mittaristolla. Lääkärinlausunto toimii hakemuksen tukena. Hoidettavan toimintakyky on ratkaiseva, ei pelkkä diagnoosi.
- Omaishoito on aina henkilökohtaiseen hoitoon annettavaa apua. Tuen maksamiseen ei riitä tarve kodin ulkopuoliseen asiointiin tai taloustöihin.
- Hoidon tarvetta ja sitovuutta arvioidessa lapsen tai nuoren taitoja verrataan vammattomaan ja terveeseen ikätoveriin. Pienten lasten hoidollisuutta verrataan vastaavan ikäisen lapsen

normaalisti vaatimaan hoitoon. Pääsääntöisesti alle kolmevuotiaan lapsen hoitoon ei myönnetä omaishoidon tukea. Erityisen vaativaa hoitoa ja valvontaa vaativan alle kolmevuotiaan lapsen kohdalla tuki voidaan myöntää.

- Omaishoidon tuesta laaditaan hoito- ja palvelusuunnitelma, joka sisältää hoitajan antaman hoidon lisäksi arvion niistä sosiaali- ja terveystalvveluista, joita tarvitaan hoidon turvaamiseksi.
- Hoitajan ja kuntayhtymän välillä laaditaan omaishoidon tuesta toimeksiantosopimus. Sopimuksesta ilmenee mm. hoitopalkkion suuruus, arvio hoidon kestosta, sopimuksen irtisanominen ym. hoitoa koskevat seikat. Hoitaja ei ole työsopimussuhteessa kuntayhtymään.
- Kunta voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden ja omaishoitaja irtisanomista seuraavan yhden kuukauden kuluttua.
- Omaishoidon tuki on verotettavaa tuloa.
- Kuntayhtymällä on tapaturmavakuutuslain mukainen vakuutus hoitajille omaishoitotyössä sattuvan tapaturman varalta.
- Omaishoidon tuki myönnetään toistaiseksi, joissakin tapauksissa tuki voi olla määräaikainen.
- Hoito-olosuhteiden tulee olla hoidettavaan nähden tarkoituksenmukaiset. (Omaishoitolaki 937/2005 3§)
- Hoitajan tulee olla 18 vuotta täyttänyt elämäntilanteensa, hoitotaitojensa, voimavarojensa, terveytensä ja toimintakykynsä puolesta soveltuva omaishoitajaksi. Hoitajan tulee kyetä kantamaan kokonaisvastuu hoidettavasta. Tarvittaessa tilanteen arvioimiseksi voidaan vaatia lääkärinlausunto myös omaishoitajan terveydentilasta.
- Jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai omaishoitajan terveyden tai turvallisuuden, sopijapuolet voivat purkaa sopimuksen välittömästi (Omaishoitolaki 937/2005 9§).
- Hoitajalla on oikeus pitää lakisääteistä vapaata kolme vuorokautta sellaista kalenterikuukautta kohti, jolloin hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Vapaapäivän voi jakaa enintään kolmeen osaan. Omaishoidettavan hoito järjestetään kuntayhtymän osoittamassa kodin ulkopuolisessa hoitopaikassa, toimeksiantosopimuksen tehneen sijaishoitajan toimesta tai perhehoidossa. Kalenterivuoden aikana kertyneet vapaapäivät tulee käyttää seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä.
- Mikäli hoito keskeytyy hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy (1) kuukauden kuluttua. Omaishoitajalla on ilmoitusvelvollisuus.

- Mikäli hoito keskeytyy omaishoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä yhteensä yli 7 vuorokaudeksi kalenterikuukauden aikana, hoitopalkkiota ei makseta hoidon keskeytymispäiviltä.
- Omaishoidon tukea ei myönnetä lyhytaikaiseen, tilapäiseen hoitotarpeeseen. Tästä poikkeuksena on saattohoitotilanne. Saattohoidosta on oltava lääkärin merkintä potilasasiakirjassa.
- Omaishoidon tuen maksaminen alkaa hakemuksen saapumiskuukauden alusta. Tukea ei makseta takautuvasti.
- Jos hoidettavalla on säännöllinen intervallihoitajakso joka kuukausi, lakisääteisiä vapaapäiviä kertyy 2 vrk /kk.
- Runsaat kotihoidon palvelut (yli 30 h/kk) tai henkilökohtainen avustaja yli 30 h/kk tai säännöllinen intervalli 2 vkoa/kk alentavat omaishoidon tukea yhdellä maksuluokalla. Alimman maksuluokan kohdalla tukea ei makseta.
- Omaishoidon tukea ei myönnetä, jos hoidettava asuu palveluasumisyksikössä, koska ko. yksikkö tarjoaa riittävät palvelut säännöllisen hoidon ja huolenpidon sekä turvallisuuden takaamiseksi.

Omaishoidon tuen hakeminen

Omaishoidon tukea haetaan omaishoidon tuen hakemuksella. Hakemuslomakkeita saa mm. omaishoidon sosiaaliohjaajalta ja Akselin internet-sivuilta. Hakemus liitteineen palautetaan omaishoidon sosiaaliohjaajalle.

Omaishoidon vs. sosiaaliohjaajana alle 65-vuotiaiden osalta toimii Mari Kitula, puh. 044 4357 868, puh.aika arkisin klo 12-13.
Osoite: Perusturvakuntayhtymä Akseli, Erityispalvelut, Keskuskaari 3, 21250 Masku

Omaishoidon tukiluokkakriteerit 1.1.2019 alkaen

Omaishoidon tuen määrä on sidoksissa hoidon sitovuuteen, hoitajan antaman avun määrään sekä muiden sosiaali- ja terveyspalveluiden käyttöön. Hoitopalkkiota tarkistetaan kalenterivuositain palkkaindeksin mukaan. MMSE-testin tai muun mittariston pisteytystä käytetään tarvittaessa viitteellisenä toimintakykyä arvioitaessa. Hoitopalkkio voidaan sopia säädettyä määrää pienemmäksi, jos hoidon sitovuus on vähäisempää kuin mitä Omaishoitolain 4 § 1 momentissa edellytetään (omaishoitaja on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin) ja hoidon ja huolenpidon tarve on vähäistä, taikka siihen on hoitajan esittämä erityinen syy (Omaishoitolaki 937/2005 5§).

Alle 18-vuotiaan arvioinnissa huomioidaan lapsen ikätasoa vastaava päivittäisen hoivan, huolenpidon, ohjauksen ja valvonnan tarve. Hoidettava ei selviä itsenäisesti ikätasoon liittyvistä arkitoimista, vaan vaatii jatkuvasti päivittäisissä toimissaan erityistä hoitoa, apua, ohjausta tai valvontaa (esim. syöminen, pukeminen, peseytyminen, wc-toimet, nukkumaanmeno). Hoidon

sitovuuden ja vaativuuden lisäksi kiinnitetään huomiota kommunikaatioon, sosiaaliseen kanssakäymiseen ja itsenäiseen liikkumiseen kodin ulkopuolella.

Tukiluokka 1

Hoitopalkkio 399,91 euroa / kk

Tähän tukiluokkaan kuuluvat henkilöt, jotka tarvitsevat päivittäin hoitoa ja huolenpitoa ja hoitotyö on sitovaa.

- Vaihtoehto päivittäisille kotihoidon palveluille tai palveluasumiselle.
- Hoidettavalla on päivittäinen henkilökohtaisen hoidon ja valvonnan tarve.
- Hoidettava tarvitsee apua ja ohjausta useamman kerran päivässä päivittäisissä toiminnoissa, henkilökohtaiseen hoitoon liittyvissä toimissa ja asioista huolehtimisessa.
- Hoidettava voi olla yksin yli 4 tuntia / yön yli.
- Viitteellinen MMSE-pisteytys 16-20
- Alle 18-vuotiailla omaishoidon tuki kohdennetaan ensisijaisesti vaikeasti vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten hoitoon. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen lisäksi liikuntakykyyn, kommunikaatioon sekä vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen. Pienten lasten hoidollisuutta verrataan vastaavan ikäisen lapsen normaalisti vaatimaan hoitoon.

Tukiluokka 2

Hoitopalkkio 591,39 euroa / kk

Tähän tukiluokkaan kuuluvat henkilöt, jotka tarvitsevat runsaasti hoitoa ja huolenpitoa ja hoitotyö on sitovaa ja vaativaa.

- Hoito kotona on vaihtoehto laitoshoidolle tai tehostetulle palveluasumiselle
- Hoidettavalla on päivittäinen runsas henkilökohtaisen hoidon ja seurannan tarve
- Hoidettava tulee toimeen osan aikaa päivästä (1-4 tuntia) yksin, mutta ei voi asua yksin.
- Hoidettava tarvitsee sairaudesta tai vammasta johtuvaa hoitoa tai valvontaa myös yöaikaan.
- Viitteellinen MMSE-pisteytys alle 16
- Alle 18-vuotiailla omaishoidon tuki kohdennetaan ensisijaisesti vaikeasti vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten hoitoon. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen lisäksi liikuntakykyyn, kommunikaatioon sekä vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen. Pienten lasten hoidollisuutta verrataan vastaavan ikäisen lapsen normaalisti vaatimaan hoitoon.

Tukiluokka 3

Hoitopalkkio 785,89 euroa / kk

Tähän tukiluokkaan kuuluvat henkilöt, jotka tarvitsevat runsaasti henkilökohtaista hoitoa ja huolenpitoa ja hoitotyö on erittäin sitovaa ja vaativaa ympäri vuorokauden.

- Vaihtoehto pysyvälle laitoshoidolle tai tehostetulle palveluasumiselle
- Hoidettavalla on ympärivuorokautinen, runsas henkilökohtaisen hoidon ja valvonnan tarve (esim. vuodehoidettava, vaikeasti liikuntaesteinen, dementoitunut tai kehitysvammainen, jolla on vaikeat käytösoireet ja/tai jatkuva valvonnan tarve)
- Hoitotyö on fyysisesti ja/tai psyykkisesti erityisen raskasta ja sitovaa
- Hoidettava voi olla yksin enintään 1 tunnin yhtäjaksoisesti
- Hoitotyö edellyttää hoitajan jatkuvaa työpanosta ympäri vuorokauden ja on luonteeltaan vaativaa.
- Viitteellinen MMSE -pisteytys alle 12
- Alle 18-vuotiailla omaishoidon tuki kohdennetaan ensisijaisesti vaikeasti vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten hoitoon. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen lisäksi liikuntakykyyn, kommunikaatioon sekä vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen. Pienten lasten hoidollisuutta verrataan vastaavan ikäisen lapsen normaalisti vaatimaan hoitoon.

Erityistukiluokka

Hoitopalkkio 1486,97 euroa / kk

Tähän tukiluokkaan kuuluvat henkilöt, jotka tarvitsevat runsaasti henkilökohtaista hoitoa ja huolenpitoa ja hoitotyö on sitovaa ja vaativaa ympäri vuorokauden raskaan siirtymävaiheen aikana.

- Tuki myönnetään saattohoitovaiheessa tai hoidettavan toipuessa vakavasta sairaudesta, kun hoitaja jää pois työstä kokopäiväisesti hoitamaan hoidettavaa eikä saa muuta korvausta ansiotulon menetyksestä.
- Tuki voidaan edellä mainituissa tilanteissa myöntää, kun hoidon arvioidaan olevan lyhytaikaista ja sitä maksetaan enintään puolen vuoden ajalta.
- Hoitajalla ei ole tältä ajalta:
 - vähäistä suurempia työtuloja
 - oikeutta sairausvakuutuslain mukaiseen erityishoitorahaan
 - oikeutta vuorotteluvapaalain mukaiseen korvaukseen